

UITVOERINGSPROGRAMMA VAN HET COLLEGE VAN ACHTKAR SPELEN

APRIL 2023

Inleiding

Voor u ligt het uitvoeringsprogramma van het college van Achtkarspelen. Hierin zijn de uitvoeringspunten uit het bestuursakkoord Achtkarspelen verwerkt.

In dit document is het aanbod op geformuleerd hoe en wanneer (vaak clustering van) onderwerpen tot uitvoering worden gebracht. De onderwerpen zijn gerubriceerd binnen de begrotingsprogramma's (en soms eroverheen, bijvoorbeeld wonen of duurzaamheid). Het reguliere 'onderhanden' werk maakt geen onderdeel uit van dit uitvoeringsprogramma.

De financiële afweging voor de uitvoering van onderwerpen waar extra middelen voor nodig zijn, vindt plaats bij de kadernota. Eventuele extra inzet (geld en uren) worden via de kadernota en begroting(swijzigingen) aan de raad voorgelegd.

Sommige onderwerpen hebben een relatie met de uitvoeringspunten van Tytsjerksteradiel, daar waar dit aan de orde is wordt Tytsjerksteradiel benoemd. Uitgangspunt in de uitvoering door de werkmaatschappij is de verdeling 50/50. Daar waar ongelijkheid (tenzij) ontstaat wordt dit ter besluitvorming voorgelegd.

Het is een dynamisch document. Enkele onderwerpen vragen in de nadere uitwerking nog een integrale afweging qua planning en capaciteit van de werkmaatschappij. Dit wordt ook bekeken in relatie tot de uitvoering van het uitvoeringsprogramma Tytsjerksteradiel en de inzet van onderdelen cluster Bedrijfsvoering.

Een en ander is onder voorbehoud van beschikbaar hebben van personele capaciteit, gezien de onrustige arbeidsmarkt en ontwikkelingen in de organisatie(s). De planning zoals nu opgevoerd gaat uit van stabiele omstandigheden. Onvoorziene omstandigheden (zoals we hebben meegemaakt met corona of Oekraïne crisis) vragen mogelijk om bijstelling.

Over de voortgang van het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks gerapporteerd via een bijlage bij de jaarrekening en de begroting. De belangrijkste ontwikkelingen worden vermeld in de jaarrekening en de begroting zelf.

Programma 0 Bestuur en Ondersteuning

Overheid – en inwonersparticipatie

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

- Bestuursakkoord**
- Burgerparticipatie is een belangrijk thema, we betrekken inwoners zoveel als mogelijk bij de voorbereiding en uitvoering van beleid
 - Geen referenda, maar bij grote onderwerpen draagvlak polsen
 - Per onderwerp besluiten hoe we inspraak en zeggenschap vorm en inhoud geven met als doel de juiste mensen bij besluitvorming en uitvoering te betrekken
 - Ondersteunen burgers en organisaties met eigen ideeën en initiatieven
 - Aanstellen dorpencoördinator

Wat willen we bereiken

Vanuit een gedeelde visie en resultaatgericht geformuleerde doelen toewerken naar een (beleids- en uitvoerings)programma Inwoners- en Overheidsparticipatie. Dit met het doel om van daaruit op een eenduidige, transparante en kwalitatief hoogwaardige wijze met onze inwoners samen te werken. Zowel bij een initiatief vanuit de Mienskip als bij een (beleids)voornemen vanuit de gemeente zelf.

	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
Wat gaan we daarvoor doen		
- In 2023 starten we met een interactieve bijeenkomst met de raden. Doel daarvan is om de ambitie van de beide gemeenten te concretiseren (“Wat voor gemeente willen we zijn?”). - Vanuit die ambitie formuleren de gemeenteraden in de loop van 2023 de opdracht voor het vervolg voor zichzelf én college / de Werkmaatschappij (“Wat is er nodig om die ambitie waar te maken”): startnotitie. - Het beleid rondom participatie bij initiatieven onder de Omgevingswet loopt. vooruit op de te vormen visie. In dat proces is al een bodem gelegd voor de visievorming in bredere zin op het thema Participatie. - Per 2023 vullen we de vacature van dorpencoördinator in voor Achtkarspelen.	Dat volgt in de startnotitie. Ongetwijfeld volgt hieruit in ieder geval incidentele inzet op een programmatische aanpak = extra middelen. Dat is nu nog lastig te voorzien (vraagt integrale afstemming met diverse clusters, afweging wat zelf / wat extern beleggen etc.).	- In juni eerste bijeenkomst raad Achtkarspelen - Q4 2023 startnotitie naar de raden

Regionale samenwerking

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord

- Voldoende zeggenschap in ANNO
- Bij evaluaties regionale samenwerking toetsen op oorspronkelijke doelstelling (verhoging BRP)
- Bij prioriteren van activiteiten kijken we naar het belang van (inwoners) Achtkarspelen, dan belangen regio (ANNO) daarna provincie en rijk

Wat willen we bereiken

Meer uit de regionale samenwerking in ANNO en de versnellingsagenda halen, waarbij we oog hebben voor de oorspronkelijke doelen van de samenwerking. We doen dit door de resultaten en mogelijkheden die de agenda's bieden, zichtbaar te maken met de betrokken partners en de betrokkenheid binnen en buiten de gemeentehuizen bij de ambities en kansen te vergroten. Kansen verzilveren die de regionale samenwerking de gemeenten biedt.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
We informeren daarover de medewerkers, colleges en raden in regionaal verband en daar waar daar behoefte aan is de eigen kring, en betrekken hen bij de ANNO-agenda en de versnellingsagenda. We zoeken hen actief op en betrekken hen in dit proces. Voor medewerkers organiseren we regiobrede ontmoetingen en voor de raden denken we aan het inrichten van een klankbordgroep/consultatiegroep. We maken voor raadsleden zo inzichtelijk wat vanuit de regio we doen om invulling te geven aan de ambitie in de ANNO agenda en tot goede projecten te komen voor de versnellingsagenda en wat de resultaten zijn. Via de agendacommissie / presidium gaan we tijd en ruimte vragen om de raad een toelichting te geven waar we staan. Hierbij lichten ook toe wat de rol en inzet van de gemeenten is, zodat zij dit ook als ambassadeurs uit kunnen dragen.	Draagvlak en betrokkenheid van colleges, MT, leidinggevenden en medewerkers bij ANNO en de versnellingsagenda. Binnen teams vraagt tijd en ruimte om hier werk van te maken. Wat hier aan ureninzet voor nodig is, moet nader worden uitgewerkt. Met de griffies willen we komen tot afspraken hoe we de raden nog beter kunnen betrekken bij de activiteiten van de versnellingsagenda. Verder willen we bekijken hoe we de raadsleden zouden kunnen inzetten als ambassadeurs voor de versnellingsagenda via een klankbordgroep/consultatiegroep. Alleen samen kunnen we er een succes van maken.	Nader te bepalen in overleg met de andere partners in ANNO en versnellingsagenda.

Kostenontwikkeling, -beheersing GR-en

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord Geen uitbreiding GR-en, en alleen reguliere prijsindexatie.

Wat willen we bereiken

- De kosten van de huidige GR-en mogen niet toenemen (0-lijn), anders dan met de reguliere prijsindexatie;
- Uitgangspunt is geen uitbreiding van Gemeenschappelijke Regelingen (behoudens daartoe verplicht vanuit wet- en regelgeving).

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
Kostenbeheersing: - Bij ingediende (ontwerp)begrotingen en af te geven zienswijzen op te nemen dat behoudens toepassing van reguliere prijsindexatie een 0-lijn wordt meegegeven voor de (nieuwe) begroting; - Waar van toepassing met overeenkomstig stemgedrag en/of af te geven stemverklaringen voor het betreffende onderwerp in de Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders (AVA). Uitbreiding: - Niet akkoord te gaan met uitbreiding van deelname aan GR-en mits en voor zover hiertoe vanuit wet- en regelgeving geen verplichting bestaat. Hierbij geldt dan ook het uitgangspunt "geen knaken geen taken". - Wanneer er sprake is van uitzetting veroorzaakt door nieuwe taken die we onderbrengen bij de GR dan moet hiervoor afzonderlijke besluitvorming plaatsvinden in het college. Er vindt dan een kostenstijging plaats bij GR-en waar een nieuwe opdracht onder ligt en waar ook een dekkingsvoorstel moet worden opgenomen.	Ambtelijke ondersteuning en realisatie gemeente breed binnen de huidige formatie en met bestaande middelen als onderdeel van de reguliere werkzaamheden. Bestuurlijk draagvlak voor de te volgen lijn en het actief uitdragen van ons standpunt hierin. Dit ambtelijke ondersteuning moet ook breder bestuurlijk draagvlak organiseren om andere gemeenten mee te krijgen in onze lijn wanneer dit betekent dat wij zienswijzen gaan indienen op voorgenomen uitzettingen die niet in lijn liggen met het coalitieakkoord.	Nieuwe (ontwerp)begrotingen volgen verspreid in het jaar via de GR-en. Waar van toepassing: Beoordelen en monitoren van college adviezen en raadsvoorstellen op af te geven zienswijzen; Deelname en vertegenwoordiging in lijn met geplande en te plannen AVA (mv).

De volgende speerpunten vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord

- Opstellen SPP onder andere met als doel zo weinig mogelijk externe deskundigen inhuren.
- Ziekteverzuim en werkdruk moet omlaag.
- Moeten kunnen blijven concurreren op de krappe arbeidsmarkt.
- Goed werkgeverschap boeien en binden is belangrijk.

Wat willen we bereiken

1 Aantrekkelijke werkgever en 2 strategische personeelsplanning

In de huidige context van de organisatie is het van belang om medewerkers te werven, maar van het grootste belang om medewerkers te behouden. Dat kan door als werkgever aantrekkelijk te blijven op diverse aspecten (denk aan arbeidsvoorwaarden, hybride werken, preventie en ARBO) waaronder doorontwikkeling en het ervaren van ruimte. Ruimte voor autonomie, ruimte in balans werk-privé en ruimte voor ontplooiing.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
1. We gaan daarvoor werken aan het verder ontwikkelen van hybride werken, aan ontwikkeling van leiderschap en aan het geven van mogelijkheden voor medewerkers om zich verder te ontwikkelen op persoonlijk en professioneel vlak. Ruimte ontstaat ook als we het werk goed inrichten en verdelen en als we voldoende goed toegeruste mensen hebben het werk uit te voeren. 2. Voor de strategische personeelsplanning is het belangrijk te weten welke koers de organisatie vaart. Meer focus op workforce management (SPP). Wat heeft de organisatie nu op dit moment aan personeel rondlopen. Wat is de toekomstige behoefte qua skills en aantallen en gelijktijdig ook de huidige vraag naar arbeid en competenties blijven managen. Doel is om een optimale inzet te hebben van personeel. Duurzame inzetbaarheid om mensen te boeien	1. We hebben daarvoor een HRM team nodig dat over voldoende capaciteit en deskundigheid beschikt op het gebied van arbeidsmarktcommunicatie, werving en selectie, leren en ontwikkelen, ARBO en preventie etc. Ondersteunende systemen als een goed gevuld LMS zijn daarbij ook ondersteunend net als een blijvende aandacht voor ontwikkeling van leiderschap in de organisatie. 2. Om HR naar een hoger strategisch niveau te tillen is uitbreiding nodig met tenminste 2 fte voor sr. Adviseurs (HR business partners). Adviseurs die het management kunnen adviseren op strategisch	1. Delen worden op dit moment al gerealiseerd en zijn onderhanden. In 2023 start het team HRM met deels projectmatige aanpak van arbeidsmarktcommunicatie en werving en selectie. Vasthouden van behoud en werving en van ontwikkeling van medewerkers is echter een kwestie van lange adem en vraagt dus blijvende aandacht in de komende jaren. 2. De start met SPP staat op de planning voor Q3 2023. Idem voor duurzame inzetbaarheid. Het is wel afhankelijk van het toekennen van budget voor de 2 extra fte.

(ontwikkeling) zorgen voor vitaliteit en de juiste persoon op de juiste plek. Er is al een stuk geschreven over vitaliteitsbeleid deze moet nog geactualiseerd worden. Om er voor te zorgen dat de caseload te veel is moet het ziekteverzuim omlaag. Managers moeten een actieve rol gaan vervullen in het begeleiden van zieken. HR kan hierin een rol vervullen door managers te coachen. In 2023 staat al een training gepland.	vlak en de skills hebben om (beleids) notities te maken voor MT en directie. Voor opstarten vlootschouw t.b.v. SPP is in de kadernota voor 2023 al budget gereserveerd. Vraag voor extra budget voor workshops t.b.v. SPP en duurzame inzetbaarheid.	
--	---	--

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord binnen programma 0 Bestuur en Ondersteuning vinden reeds plaats in bestaand beleid.

Bestuursakkoord

- Kritisch kijken naar de opbouw (van verschillende leidinggeven lagen) van de organisaties

Programma 1 Veiligheid

Versterken samenwerking t.b.v. jongerenwerk i.r.t. alcohol- en drugsproblematiek

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord De alcohol- en drugsproblematiek in de gemeente vraagt om versterking van de samenwerking van bijzondere opsporingsambtenaren (BOA's), jongerenwerkers, medewerkers van het gebiedsteam en de politie.

Wat willen we bereiken

De alcohol- en drugsproblematiek in de gemeente vraagt om versterking van de samenwerking van bijzondere opsporingsambtenaren (BOA's), jongerenwerkers, medewerkers van het gebiedsteam en de politie. In 2023 zal worden onderzocht hoe we deze samenwerking nog verder kunnen versterken. De nieuw aan te stellen coördinator middelengebruik speelt hierin een belangrijke rol.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
In 2023 krijgt de teamleider Veiligheid de opdracht om te onderzoeken hoe we deze samenwerking nog verder kunnen versterken. De maandelijkse netwerkbijeenkomsten GNOT/GNOA) continueren. Door de komst van 2 op jeugd gerichte Boa's is er meer tijd om beter in contact te komen met de jeugd. De functie van coördinator middelengebruik opnieuw invullen.	De inhoud van de functie van coördinator middelengebruik moet opnieuw worden bepaald. Vervolgens moet deze functie worden ingevuld.	We hopen medio 2023 een nieuwe coördinator middelengebruik te hebben aangesteld.

Ketenbeleid

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord We willen huiskamerketen toestaan. Gedogen mag er niet toe leiden dat de gemeente juridisch verantwoordelijk is.

Wat willen we bereiken

Dat er een beleid komt hoe we met keten om willen gaan in de gemeente. We maken één beleid voor beide gemeenten. Dit beleid is onderdeel van het bredere preventie- en handavingsplan.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
Overleggen met alle betrokkenen (handhaving, gezondheid, veiligheid, jeugdbeleid, jongerenwerkers en de jongeren en hun ouders zelf), onderzoek naar het beleid bij andere gemeenten en vervolgens het schrijven van een concept-beleidsstuk.	Input vanuit de hierboven genoemde partijen.	Werven van een nieuwe coördinator jeugd en middelengebruik: eerste kwartaal 2023. Gesprekken met belanghebbenden/betrokkenen en literatuuronderzoek: tweede kwartaal 2023. Schrijven conceptnotitie en deze laten beoordelen door belanghebbenden en betrokkenen: derde kwartaal 2023. Vaststellen definitief beleid: vierde kwartaal 2023.

BOA Jeugd

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord 1 extra (op jeugd gerichte) BOA

Wat willen we bereiken

Een BOA aantrekken die zich, in de werkafspraken, richt op de jeugd.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
Wij gaan hiervoor in 2023 twee vacatures openzetten. De functie dient verder nog beschreven te worden in het functieboek (op dit moment bestaat deze functie niet als zelfstandige functie).	88.000 (per gemeente) zijnde 1 fte.	Beschrijving functies en wijzigingen functieboek januari 2023. Start werving BOA januari/februari 2023.

Veilige leefomgeving

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord

- Het college zet in goed overleg met de politie in op meer zichtbaarheid van ‘blauw’ op straat.
- De politiepост Buitenpost blijft bestaan. We streven naar een vast onderkomen voor de politie in Surhuisterveen. Dit zou gecombineerd kunnen worden met huisvesting van (de extra) BOA's.
- De brandweerkorpsen van Buitenpost, Surhuisterveen en Drogeham blijven bestaan. De gemeente ondersteunt actief het werven, opleiden en behoud van vrijwilligers voor de brandweerkorpsen.
- Geen verder beperking vuurwerk en carbid afsteken. Achtkarspelen is geen voorstander van een verbod op vuurwerk of carbid rond oud en nieuw.

Wat willen we bereiken

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
1. Eenmaal per maand is er overleg tussen burgemeester en de politie. Daarnaast zijn er op Basisteamniveau jaarlijks diverse driehoeken gepland om de inzet van politie op driehoeksniveau te bespreken. 2. Er is op dit moment geen discussie over de politiepост in Buitenpost. Eerder zijn er al uitspraken gedaan over de onmogelijkheden om een extra post te realiseren in Surhuisterveen. 3. Er is op dit moment geen discussie over de brandweerkorpsen in Achtkarspelen. Waar nodig ondersteunen we wervingsacties. 4. Wij volgen de landelijke wetgeving en er zijn geen intenties om het carbid te beperken.	Op dit moment is er niks nodig om de punten te realiseren.	De hiervoor genoemde punten zijn niet op tijd te zetten. De uitvoering hiervan zit in de reguliere uitvoering van onze werkzaamheden. We gaan de komende jaren hiermee verder en dus verspreid zijn over meerdere jaren. Het uitvoeringsprogramma veiligheid wordt in het eerste half jaar van 2023 ter vaststelling aan de raad aangeboden. Vanuit de raadsbehandeling en de daaruit voortvloeiende prioritering valt vervolgens een meer gedetailleerde planning te maken. Bovendien kunnen dan ook de financiële implicaties beter met de raad gedeeld worden.

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord binnen programma 1 Veiligheid vinden reeds plaats in bestaand beleid.

Bestuursakkoord

- Bevorderen bewustwording medewerkers om toenemende ondermijning te signaleren en te onderkennen.
- Kiezen voor kleinschalige opvang vluchtelingen en asielzoekers, geen grootschalig AZC

Programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Stimuleren verkeersveiligheid 8K

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord	1. It Langfal wordt veiliger voor fietsers en voetgangers. We streven naar de aanleg van een fietspad langs it Langfal2. In overleg met de provincie de verkeerssituatie Reitsmastrjitte/betonwei veiliger maken3. Structureel maatregelen treffen (geen betonnen verkeersblokken) om sluipverkeer tegen te gaan in Augustinusga, Kootstertille en Surhuizum4. samen met provincie en gemeenten investeren in snelle fietsverbinding naar Leeuwarden, Groningen en Drachten5. Zorgen voor veilige fietsoversteek Skieding naar Strandheem

Wat willen we bereiken

1. Een vrijliggend fietspad langs It Langfal.
2. Een verkeersveilig provinciaal en gemeentelijk kruispunt.
3. Sluipverkeer in Augustinusga, Kootstertille en Surhuizum verminderen.
4. Het realiseren van doortraproutes naar Leeuwarden, Groningen en Drachten.
5. Een veilige fietsoversteek van de Skieding naar Strandheem.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
1. Een haalbaarheidsstudie om de kosten en mogelijkheden in beeld te krijgen. 2. Het college heeft op 8 februari 2022 een risicoanalyse verkeersveiligheid vastgesteld. Op basis van de risico's zijn meerdere risicovolle wegen en kruispunten naar voren gekomen waaronder het kruispunt Reitsmastrjitte/De Rysloane en Reitsmastrjitte/N369. Dit is vertaald naar	1. Een haalbaarheidsstudie kan ambtelijk opgestart worden. Wanneer duidelijk wordt of er een fietspad mogelijk is zal er budget aangevraagd moeten worden. Globale kosten gaan richting €550.000 exclusief grondaankoop. 2. Voor Achtkarspelen is een subsidieplafond van toepassing van €182.975,21. De eigen bijdrage is op basis van het uitvoeringsprogramma berekend op €183.090. Binnen dit budget wordt het	1. Opstarten haalbaarheidsstudie. Medio q2 2024 duidelijkheid over grondposities en eventuele realisatiekosten. 2. De subsidieaanvraag is op 30-9-2022 ingediend. De subsidie is toegekend. De eigen bijdrage moet worden vastgesteld door de gemeenteraad. De uitvoering van deze projecten moeten voor 31 december 2027 worden uitgevoerd. 3. In overleg met de betreffende Plaatselijk Belangen kijken naar de locaties van de

een uitvoeringsprogramma en hiervoor is rijkssubsidie aangevraagd. 3. Het nemen van structurele verkeersmaatregelen in Augustinusga, Kootstertille en Surhuizum. 4. Fietspaden verbreden om te voldoen aan de eisen van een doorfietsroutes. Of een nieuw tracé zoals langs It Langfal, zie punt 1. 5. Deze veilige fietsoversteek zit al in de plannen van de Provincie vanuit de reconstructie Skieding Zuid.	kruispunt Reitsmastrjitte/De Rysloane vanuit de gemeente gefinancierd. De provincie pakt het kruispunt Reitsmastrjitte/N369 op. 3. €20.000 per dorp om maatregelen te treffen tegen sluipverkeer zoals wegversmallingen of asverleggingen. Dit komt totaal op €60.000. 4. Vanuit ANNO zijn de doorfietsroutes al inzichtelijk gemaakt. De exacte kosten voor de tracé richting Leeuwarden, Groningen en Drachten dienen inzichtelijk gemaakt te worden. 5. Op het kruispunt N358/Folgersterloane wordt een ovonde gerealiseerd. Fietzers kunnen hier veilig oversteken. Daarnaast wordt er met de Parksterdwardsstraat een fietsoversteek gerealiseerd zodat fietsers in 2 keer kunnen oversteken.	maatregelen. Vanaf Q3 2023 starten met uitvoeren. 4. Maatregelen en exacte kosten inzichtelijk maken. Dit voorleggen aan de gemeenteraad. Daarnaast dient er vanuit ANNO, eventuele buurgemeenten of de Provincie gekeken te worden naar de financiering. 5. De werkzaamheden aan De Skieding zuid worden medio Q2 2023 gestart.
---	--	---

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord binnen programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat vinden reeds plaats in bestaand beleid.

Bestuursakkoord

- Realiseren tweede ontsluiting bedrijventerrein Lauwerskwartier
- Veiligheid verbeteren door verbreden van fietspaden (e-bike), de aanleg van herkenbare fietsstroken of door goede (lede)verlichting op of naast de weg.
- Bij Surhuizum komt fietstunnel onder N358
- Spoedige realisatie ovonde kruising Rijksweg en Wyldpaed-west voor veilige oversteek voor verkeer uit Twijzelerheide
- Aandringen bij provinsje op langer maken (verlengen) tractorpasseerstroken
- Meer oplaadpunten voor voertuigen en fietsen
- Herstel brug Twizeler Feart

Programma 3 Economie

Economie en werk

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord

- Bevorderen ondernemersklimaat.
- Bebording en informatiezuilen met historische informatie.
- Versterken recreatieve sector in de gemeente.
- Stellen nieuw beleid op voor R&T dat we vooral toespitsen op de (toekomstige)mogelijkheden van de gemeente.
- Binnen het nieuw op te stellen beleid is voldoende ruimte voor recreatieve initiatieven van burgers. Wij faciliteren deze initiatieven en zorgen voor soepele vergunningverlening.
- Vanaf de rotonde bij Koartwald een (wandel)verbinding naar Blode Fuottenpaad an de Kaleweg. En pakken dit aan i.c.m. de Fryske Dyk samen met o.a. Wetterskip.

Wat willen we bereiken

We willen een aantrekkelijk ondernemersklimaat. Versterken ondernemersklimaat is belangrijk thema.

We willen meer recreatieve voorzieningen. We willen gastvrije gemeentes zijn.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
1. We stellen R&T-beleid vast (8K) Wij zijn over het fietspadenplan in gesprek met plaatselijke belangen. Daarbij nemen wij de wens over Wandelverbinding rotonde koartwald bloate fuottenpaad mee in besluitvorming richting de raad. Te komen tot meer bebording en informatiezuilen met historische informatie is meegenomen in de actiepunten 'basis op orde' voor de korte en middellange termijn in het in februari '23 vastgestelde beleidsplan T&R. 2. We stellen een EZ-notitie vast (8K)	1 & 2 Het kan betekenen dat we met budgetvraag naar de raad komen.	1. Op 23 februari is het beleidsplan T&R behandeld in de Raad. Het realiseren van nieuwe en historische fietspaden staan (in algemene zin) benoemd in het uitvoeringsprogramma. 2. Vaststellen nota/visie q 2/3 2023. Uitvoering nota: Gehele collegeperiode.

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord binnen programma 3 Economie vinden reeds plaats in bestaand beleid.

Bestuursakkoord

- Bevorderen ondernemersklimaat
- Bijvoorbeeld door vergunningverlening voor ondernemers en bedrijven te vereenvoudigen en te versnellen
- Waar mogelijk uitbreiding, versterking en doorontwikkeling van bestaande bedrijventerreinen
- Overal in de gemeente gratis parkeren
- Maximale medewerking aan bedrijven om hun groeiambities te realiseren
- Helpen ondernemers bij het starten van een bedrijf door ondersteunende cursussen aan te bieden
- In samenwerking met scholen betrekken we jongeren bij economische projecten, het is belangrijk dat jongeren stage lopen bij lokale bedrijven
- Inkoop en aanbesteden doen we zoveel als mogelijk (meervoudig) onderhands bij lokale ondernemers en bij representatie aandacht aan regionale (voedsel)producten
- Kleine en hobbymatige activiteiten bij woonbestemmingen binnen wettelijke mogelijkheden toestaan als er geen sprake is van overlast en vervuiling
- Centrum Buitenpost krijgt facelift
- Zoveel als mogelijk meewerken aan opzetten van tweede bedrijfstak in agrarische sector
- Zoveel als mogelijk meewerken aan herbestemming vrijkomende boerderijen en woningen.
- We gaan voor een vitale landbouwsector in Achtkarspelen
- Uitbreiding van intensieve veehouderijen is toegestaan als er sprake is van milieuwinst voor de omgeving of verbeteren van dierenwelzijn
- We ondersteunen agrarisch natuur- en landschapsbeheer
- We willen geen Natura 2000 gebieden

Programma 4 Onderwijs

Uitvoeringsprogramma Onderwijs

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord Elk dorp heeft een basisschool, (een dorpshuis, clubhuis of MFC (programma 8).
Om laaggeletterdheid te voorkomen stimuleren we het aanbod en gebruik van VVE.
Taalverwerving.
We stimuleren het aanbod van vakonderwijs in de gemeente.

Wat willen we bereiken

Voorzieningen:

- Voldoen aan de wettelijke zorgplicht onderwijshuisvesting;

Onderwijs in en rond de school:

- Stimuleren van 'gelijke kansen' en de uitvoering van overige wettelijke taken

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is de planning
Voorzieningen: Kwaliteit van huisvesting van scholen waarborgen. In overleg met de schoolbesturen maken we periodiek een Integraal HuisvestingsPlan dat wordt voorgelegd aan de raad. Voor de onderwijsgebouwen in Achtkarspelen heeft de gemeente een zorgplicht. Het beleid wordt per 2 a 3 jaar opnieuw vastgelegd door de raad in het Integraal HuisvestingsPlan (IHP). Het huidige beleid is gericht op kwalitatief goede en toekomstbestendige scholen. Bij nieuwbouw of verbouw kijken naar clustering van functies (staand beleid). In 8k zijn gemeente en partners basisonderwijs een richtgetal overeengekomen; een ondergrens van ca 80 leerlingen zou uitgangspunt moeten zijn voor een bestendig onderwijsaanbod met voldoende schaal en kwaliteit. In een goed samenwerkingsklimaat kan aldus in alle dorpen minimaal één basisschool in stand blijven. Ten aanzien van het Voortgezet Onderwijs is het aanbod stabiel. De gemeente heeft overigens geen directe rol of bevoegdheid bij de inhoud of de spreiding van het VO. Voor het aanbod van peuter- en kinderopvang wordt de komende jaren de huidige spreiding van vestigingen in minimaal 9 dorpen voortgezet.	Voorzieningen: De IHP's worden per 2 a 3 jaar worden geactualiseerd in overleg met de schoolbesturen en voorgelegd aan de gemeenteraden; In 8k start de voorbereiding daarvoor in Q2 2023; In T-diel start de eerstvolgende actualisering in 2024. Onderwijs in en rond de school: Het voornemen is de vernieuwde beleidsplannen Onderwijs van Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel qua planperiode en ook inhoudelijk nader op elkaar af te stemmen. Het huidige plan van Achtkarspelen loopt af in 2023, het plan van Tytsjerksteradiel in 2024. Dit proces zal in het najaar van 2023 worden opgepakt waarbij schooljaar 2023-2024 als overgangsjaar zal worden aangeduid.

Onderwijs in en rond de school:

- Stimuleren van 'gelijke kansen' in de gemeenten

Naast de zorgplicht Onderwijshuisvesting heeft de gemeente ook de wettelijke taak om gemeentelijke Onderwijsachterstandenbeleid te bestrijden (GOAB).

We noemen dit liever ons Onderwijs-Kansenbeleid. De afgelopen jaren staat dit ook landelijk weer hoog op de agenda's. Recent zijn aldus de nieuwe begrippen Gelijke Kansen Agenda en de Rijke Schooldag in zwang.

Het belangrijkste speerpunt is en blijft in de gemeenten de Voor en Vroegschoolse Educatie (VVE).

We onderscheiden vervolgens binnen het huidige Kansenbeleid het Taalbeleid en de Talentontwikkeling.

Hierin verweven is steeds meer aandacht voor de verbinding Zorg en Onderwijs (verbinding met de gebiedsteams).

Gelijke Kansen

Het Gelijke Kansenbeleid is in Achtkarspelen beschreven in het beleidsdocument Koers op Kansen (2019-2023). De belangrijkste speerpunten zijn:

Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)

Het aanbieden van VVE is een wettelijke verplichting waar in de gemeenten al jarenlang uitvoering aan wordt gegeven. Het signaleren en oplossen van (taal)achterstanden gebeurt door het consultatiebureau, de pedagogisch medewerkers en de VVE zorgcoördinatoren. De focus ligt op het in een goede startpositie brengen van 2 tot 6 jarigen bij de aanvang van de basisschool.

Zie ook de onderwijsbeleidsplannen en het Taalplan8k. Achtkarspelen ondersteunt het programma Tel mee met Taal waarin de basisscholen, de bibliotheek en Humanitas samenwerken.

Taalbeleid

Daarnaast en daarbij worden taal en leesprogramma's aangeboden zoals Boekstart op de kinderdagopvang en peuteropvang en de Bieb op school (dBos) in zowel PO als VO als op AZC peuteropvang. Vanaf komend schooljaar willen we op een aantal locaties in Tytsjerksteradiel gaan inzetten op VVE-thuis, een programma waar ouders bij worden betrokken waarin ook aandacht is voor (taal)achterstanden. In Achtkarspelen zijn een vijftal dorpen al gestart met VVE-thuis.

Frysk in het onderwijs

Van de opvangorganisaties geeft het merendeel aan dat Nederlands en Fries veelal in combinatie wordt aangeboden. Sommige locaties zijn door het SFBO gecertificeerde Frysktalige Berne-Opfang, andere locaties

zijn informeel tweetalig. De keuze voor een- of tweetaligheid wordt bepaald door de populatie, de locatie en het team. In 8k zijn reeds alle locaties gecertificeerd. De gemeente is daarnaast een van de deelnemers aan het Tomke-project. Dit informeert ouders van peuters over het gebruik van taal in de omgang met jonge kinderen. Een belangrijke taak in het Tomke-project is het ontwikkelen en aanbieden van Friestalig materiaal dat in de voorschool aangeboden kan worden. Scholen zijn zelf verantwoordelijk voor het inhoudelijk vorm geven van Fries en meertalig onderwijs. De schoolbesturen hebben aangegeven dit als een eigen verantwoordelijkheid te zien. Wel is afgesproken dat Friese taal en cultuur in de context van meertalig onderwijs jaarlijks wordt geagendeerd op het Strategisch Platform Jeugd. Frysk en meertaligheid staan (ook) in het Taalplan van de provincie Fryslân; Aansluiting op de provinciale ambities is in Achtkarspelen meegenomen in het Taalplan8k.

Zorg en Onderwijs

Een recente ontwikkeling – een proeftuin 8ktd met inzet tijdelijke NPO-middelen - is de versterking van de verbinding Zorg en Onderwijs. Doel is de gebiedsteams (meer) met de scholen te verbinden tijdig signaleren, en aldus (zwaardere) problematiek proberen te voorkomen. De gebiedsteammedewerker is beschikbaar voor, en zichtbaar in de scholen.

Vakonderwijs

Onder de noemer Talentontwikkeling kunnen initiatieven worden gerangschikt als het gaat om aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Verbindingen worden gelegd maar de gemeente heeft geen directe rol of bevoegdheid op de inhoud of bij de spreiding van het reguliere VO of het Vakonderwijs. De gemeenten ondersteunen Kennislab NOF en lokale werkgelegenheidsprojecten.

Overige wettelijke taken;

- Leerplicht en RMC regelingen (sluitende aanpak in de regio)
- Leerlingenvervoer (o.a. naar Speciaal Onderwijs)

Taalbeleid taalverwerving

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord

- We stimuleren het Frysk en de meertaligheid (Frysk, Nederlands en Engels) in het onderwijs met de skoallestiper.
- Alle scholen hebben het A-profiel als het gaat om de Friese taal.

Wat willen we bereiken

- Met het taalbeleid leveren we een bijdrage voor een goede taalverwerving voor alle kinderen.
- Het belang van taal en taligheid is onomstreden, zo ook de relatie met het voorkomen van onderwijsachterstanden.
- Meertaligens is een pré!
- De ouders/verzorgers worden erkend als belangrijke partners.
- Tweetaligheid is mogelijk op alle voorschoolse opvang, voor- en vroegschoolse educatie en basisonderwijs. Op die plekken waar nog geen tweetalig onderwijs wordt geboden, willen we dat versterken.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
- We steunen talige activiteiten in en rond het onderwijs; - Faciliteren taalrijke VVE-programma's (2 tot 6 jarigen). - Sluiten aan bij de provinciale ambities Frysk Taalbelied 2030 (naar A-profielen). - We bevorderen leesplezier (i.s.m. bibliotheken). - We initiëren en faciliteren diverse relevante projecten, o.a. gericht op het voorkomen laaggeletterdheid. - We blijven inzetten op tweetalig onderwijs voor alle kinderen tot en met de basisschoolleeftijd. Het onderwijs Frysk en meertaligheid is jaarlijks geagendeerd voor het Strategisch Platform Jeugd.	- Taalbeleid en taalverwerving zijn integraal onderdeel van onderwijsachterstandenbeleid, ook Frysk en meertaligheid horen daarbij. - Politiek bestuurlijke dekking/ondersteuning van het belang van goed taalbeleid. - Specifieke uitkeringen voor dit doel beschikbaar stellen en aanvullende bijdragen.	Een actief taalbeleid is reeds 'staand beleid' in beide gemeenten en voortdurend in ontwikkeling. Door beide gemeenten wordt de komende periode onderling naar verdergaande aansluiting gezocht. Nieuwe relevante beleidsdocumenten onderwijs (planning 2023/2024) zullen beleidsmatig inhoudelijk nader worden afgestemd.

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord binnen programma 4 Onderwijs vinden reeds plaats in bestaand beleid.

Bestuursakkoord

- Clustering van toekomstbestendige voorzieningen in dorpen te beginnen met Twijzelerheide
- We vinden het belangrijk dat kinderen via de basisschool vroeg in contact komen met plaatselijke muziekverenigingen
- Het bestaande aanbod van kinderopvang, basisscholen en scholen voor VO (van alle niveaus) blijft bestaan

Programma 5 Sport en Cultuur

Stimuleren van sporten in 8K

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord

1. Investeren in de open-club-gedachte voor sportverenigingen
2. Initiatieven voor het realiseren van een mountainbikeroute verbinden en aansluiten op bestaande netwerken zodat er een breed recreatief netwerk ontstaat
3. Verplaatsen van sportvelden in Surhuisterveen
4. Geen verhoging huurtarieven sport dan wel alleen met indexering.

Wat willen we bereiken

1. Investeren in de open-club-gedachte voor sportverenigingen
2. Initiatieven voor het realiseren van een mountainbikeroute verbinden en aansluiten op bestaande netwerken zodat er een breed recreatief netwerk ontstaat
3. Verplaatsen van sportvelden in Surhuisterveen

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
1. Er is een regeling open club, mocht er een verzoek komen vanuit een vereniging dan zal de raad d.m.v. een apart voorstel op de hoogte worden gesteld om de aanvraag te behandelen. Ook wordt de open club gedachte meegenomen in de bijeenkomsten/communicatie naar de sportverenigingen. 2. Deze wordt in klein verband meegenomen in de verdere uitwerking bewegen in de openbare ruimte om en nabij het PM-kanaal. Er is een duidelijk verband met recreatie/Toerisme in de gehele gemeente. In afstemming daarmee wordt gekeken hoe deze ontwikkeling breed kan worden meegenomen. 3. Er is een haalbaarheidsonderzoek naar het verplaatsen van de sportvelden uitgevoerd. De	1. Wanneer er een verzoek tot gebruik van de regeling open club komt, zal dit verzoek met een advies vanuit het college worden voorgelegd aan de raad. Dit kan in principe binnen de bestaande formatie worden opgepakt. 2. Het onderzoek naar mogelijkheden voor een mountainbikeroute in de omgeving van Drogeham kan binnen bestaande middelen worden uitgevoerd. Voor een eventuele aanleg van deze route zullen financiële middelen benodigd zijn die nu nog niet beschikbaar zijn. Voor het opnemen van een breder beleid ten	1. Een doorlopend proces in het bestaand beleid en afhankelijk van aanvragen. 2. Concreet voorstel mountainbikeroute rondom Drogeham afhankelijk van opleveren werkgroep. Opnemen in toeristische visie of beleidsplan afhankelijk van moment van opstellen of actualiseren. 3. Raadsvoorstel staat gepland voor het derde / vierde kwartaal 2023. Mocht de raad hiermee instemmen zal gekeken worden naar de planning voor de voorbereiding en realisatie. 4. Wordt elk jaar meegenomen in de P&C cyclus richting de begroting.

uitkomsten daarvan met een voorstel vanuit het college wordt verwacht in het derde/vierde kwartaal van 2023. 4. De huurtarieven sport worden jaarlijks niet verhoogd dan wel maximaal met de door de gemeente gehanteerde indexering in de begroting.	aanzien van mountainbikeroutes binnen de gemeente zal dit moeten worden opgenomen in een toeristische visie of beleidsplan hoe hier mee om te gaan. 3. Voor het college- en raadsvoorstel is een integraal advies benodigd waarbij we behoefte hebben aan de expertise vanuit de verschillende teams. Mocht de raad hier mee instemmen dan hebben we voorbereidingskrediet nodig welke meegenomen zal worden in het financiële deel van het voorstel. 4. Bestendige lijn van bestuur.	
---	--	--

Sociaal cultureel werk

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord Subsidie voor sociaal cultureel werk moet zoveel als mogelijk op basis van de activiteiten rechtstreeks terecht komen bij de vrijwilligers. Deze subsidieverstrekking is eerlijk en transparant en ontvangers verantwoorden de subsidie op hoofdlijnen

Wat willen we bereiken

Subsidie voor sociaal cultureel werk moet zoveel als mogelijk op basis van de activiteiten rechtstreeks terecht komen bij de vrijwilligers. Deze subsidieverstrekking is eerlijk en transparant en ontvangers verantwoorden de subsidie op hoofdlijnen.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
De subsidie voor SCW is m.i.v. 2023 onderdeel van de subsidieregeling 'Versterken sociale basis 2023-2027'. De regeling voor 2024 e.v. wordt herzien op basis van de opgedane ervaringen over 2023. De besluitvorming hierover is een aandachtspunt. Onder de € 5.000 hoeft de subsidie niet verantwoord te worden.	n.v.t.	Momenteel wordt een derde herstelactie voor de jaren 2024 – 2026 in het kader van de subsidieregeling Versterken Sociale Basis onderzocht.

Inzetten voor behoud van bibliotheek in het centrum van Surhuisterveen en Buitenpost

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord Inzetten voor behoud van bibliotheek in het centrum van Surhuisterveen en Buitenpost.

Wat willen we bereiken

Behoud van de bibliotheek in het centrum van Surhuisterveen en Buitenpost.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
In gesprek gaan met de bibliotheekorganisatie.	n.v.t.	De bibliotheek in Buitenpost verhuist binnen twee jaar naar een andere locatie. De bibliotheek blijft wel behouden voor Buitenpost.

Waar mogelijk versterken we de bibliotheekfunctie

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord Waar mogelijk versterken we de bibliotheek functie (bv voorlichting veilig bankieren)

Wat willen we bereiken

Het versterken/vergroten van de bibliotheekfunctie (bv voorlichting veilig bankieren).

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
In gesprek gaan met de bibliotheekorganisatie over hun aanbod en aandacht vragen voor o.a. (de bekendheid van) een cursus veilig bankieren en het informatiepunt digitale overheid.	n.v.t.	Het gesprek kan op korte termijn plaats vinden.

Museumbeleid

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord

- Nieuw museumbeleid dat ervoor zorgt dat bestaande musea en culturele hotspots behouden blijven en waar mogelijk de ruimte krijgen uit te breiden
- Onderzoeken de mogelijkheden voor verdere professionalisering van de Spitkeet.

Wat willen we bereiken

De musea in onze gemeente zoveel als mogelijk ondersteunen en professionaliseren.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
We brengen het museumbeleid naar de raad. In dit stuk geven we aan hoe we denken over subsidiering van musea, professionalisering en samenwerking. Ook geven we aan welke richting wij op willen met de musea. We zijn druk in overleg geweest met de Spitkeet wat wij als gemeente kunnen doen om de professionalisering verder te brengen. Voor het professionaliseren van de bedrijfsvoering heeft de Spitkeet in 2021, 2022 en 2023 een subsidie ontvangen van 50.000 euro per jaar. Voor 2024 en 2025 wordt in de kadernota tweemaal 50.000 euro aangevraagd voor een directeur voor de Spitkeet.	Voor het verder professionaliseren van de Spitkeet vragen we in de kadernota tweemaal 50.000 aan, voor 2024 en 2025.	Het stuk wordt binnenkort (april 2023) op route gebracht en in juni in de raad besproken.

Frysk taalbelied

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord Uitvoeren bestaand beleid om gemeentelijke naam- en verwijshorden in de Friese taal te zetten en stimuleren gebruik Friese taal

Wat willen we bereiken

It kreëarjen fan rânebetingsten foar it behâld en fuortsterkjen fan de Fryske taal.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
- Evaluaasje Frysk taalbelied - Gearkomste riedsleden en oare belutsenen - Nota skriuwe	Reguliere formaasje en reguliere middels	- Desimber 2022: evaluaasje Frysk taalbelied nei kolleezje/ried - Febrewaris 2023: gearkomste riedsleden en oare belutsenen - 2^e helte 2023: nota nei kolleezje/ried

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord binnen programma 5 Sport en Cultuur vinden reeds plaats in bestaand beleid.

Bestuursakkoord

- Sport en bewegen is bereikbaar voor iedereen
- Blijvende ondersteuning zwembaden Surhuisterveen en Buitenpost
- Investeren en stimuleren verenigingen op het gebied van sport als cultuur (evenementensubsidies, subsidies voor leefbaarheid)
- De gemeente zet zich in om de doelstellingen van het taalbeleidsplan tot een succes te maken
- Kinderen vroeg in contact brengen met verschillende sporten op de basisschool
- Geen verhoging van de tarieven voor sport
- Stimuleren komst grootschalige sportevenementen in Achtkarspelen
- Jongeren brengen we in contact met verschillende sporten en we laten ze kennismaken met cultuur
- Stimuleren komst grootschalige sportevenementen in Achtkarspelen
- Het moet voor ieder kind mogelijk zijn om een zwemdiploma te halen. Voor minima blijft er een ondersteuningsregeling om zwemles in eigen gemeente mogelijk te maken
- Cultuurcentrum de Wâldsang blijven steunen voor uitvoering breed takenpakket
- Waar mogelijk steunen we de koren en korpsen
- Blijven ondersteunen RTV NOF
- Culturele evenementen blijven subsidiëren

Programma 6 Sociaal Domein

Vrijwilligers

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord De gemeente faciliteert de organisaties uit de sociale basis om vrijwilligers te boeien en te binden.

Wat willen we bereiken

Dat de verenigingen in onze gemeente voldoende vrijwilligers kunnen vinden en dat deze ook kunnen worden vastgehouden. Wij kunnen hen daartoe praktische tips geven en de vraag bij hen ophalen over wat de gemeente bij kan dragen.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
1. Overleggen met Kearn. Zij hebben de vrijwilligerscentrale en beheren het opleidingsbudget voor vrijwilligers. 2. Bij de gesprekken met de organisaties binnen de sociale basis komt het onderwerp vrijwilligers boeien en binden als gesprekspunt op de agenda.	Kearn kan een overzicht van praktische tips geven hoe verenigingen vrijwilligers kunnen vinden en behouden. Daarnaast is er tijd nodig om de gesprekken met de partijen binnen de sociale basis te voeren.	1. Een overzicht met praktische handvatten om vrijwilligers te binden en te boeien is klaar in het vierde kwartaal van 2023. 2. De gesprekken met de partijen in de sociale basis vinden plaats in de jaren 2023 tot en met 2026.

We willen voorkomen dat zorgaanbieders grote winsten maken gericht op jeugd

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord We willen voorkomen dat zorgaanbieders grote winsten maken.

Wat willen we bereiken

We willen voorkomen dat zorgaanbieders grote winsten maken.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
Voor wat betreft Jeugd geldt dat voor de gecontracteerde aanbieders een winstbepaling van maximaal 5% geldt. Mocht een aanbieder meer winst maken dan dient dit geïnvesteerd te worden in de organisatie. Deze winstbepaling is door Sociaal Domein Fryslân (SDF) opgenomen in de aanbesteding van de nieuwe inkoopstrategie. Onze rol als toezichthouder is vastgelegd in de centrumregeling. In deze regeling zijn de diverse gremia vastgelegd met de bijbehorende beslissingsbevoegdheden. De afdeling contractbeheer houdt daarom namens de Friese gemeenten toezicht op het winstpercentages van de zorgaanbieders en gaat zo nodig met partijen in gesprek. Als wij als gemeente vermoeden hebben van hoge winsten, dan geven wij een signaal af richting SDF.	- er moet voldoende inkoopondersteuning binnen de gebiedsteams zijn, als er onderhandelingen of onenigheid is over de tarieven en; - gebiedsteammedewerkers moeten door de teamleider worden gestuurd worden op kostenbewustheid.	De nieuwe aanbesteding gaat per 1 januari 2024 in, maar in feite is dit een continu proces. In mei wordt dit proces geëvalueerd of de nieuwe inkoopstrategie daadwerkelijk per 1/1/2023 wordt ingevoerd. Dan volgt beslissing wel of geen nieuwe aanbesteding. Geen concrete acties nodig binnen onze organisatie.

Preventie en vroeg signalering

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord Vroeg signalering en interventies aan de voorkant voorkomen kostenstijgingen in de toekomst.

Wat willen we bereiken

We willen bereiken dat onze inwoners zo lang mogelijk zelfredzaam blijven en zo lang mogelijk kunnen blijven participeren. Mocht een inwoner toch ondersteuning of zorg nodig hebben dan zorgen wij ervoor dat deze ondersteuning toegankelijk is.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
- Versterken wijkgericht werken in samenwerking met huisartsen, wijkverpleging en zorgverzekeraar/zorgkantoor. - Verbeteren/optimaliseren toegang tot zorg en ondersteuning vanuit de Wmo	- Inzet op POH bij de huisarts - Concretiseren van de visie op de Sociale Basis door woonkerngerichte aanpak (o.a. woonzorgvisie)	De acties ten uitvoer brengen in 2023 en 2024

WMO Inkoop ouderen

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord	Kritisch kijken naar uitvoering en consequenties van het nieuwe inkoopbeleid, in het bijzonder naar de WMO-inkoopprocedure voor kwetsbare ouderen, met aandacht voor de kleinschalige zorgaanbieders binnen Achtkarspelen
------------------------	---

Wat willen we bereiken

We willen uitvoering geven aan de in maart 2022 vastgestelde inkoopstrategie Wmo en Participatie. Hierbij zoeken we naar mogelijkheden om aan de punten zoals genoemd in het coalitieakkoord m.b.t. kwetsbare ouderen en kleine zorgaanbieders tegemoet te komen. Ook de Sociale Basis wordt meegenomen in de inkoop, omdat er door het optimaal organiseren van Wmo en Sociale Basis mogelijkheden liggen voor een betere en (naar verwachting) goedkopere uitvoering.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
Er wordt een aanbesteding uitgeschreven. Hiervoor worden inkoopdocumenten opgesteld. Deze inkoopdocumenten worden opgesteld door een projectgroep die bestaat uit beleidsadviseurs, kwaliteitsmedewerker, inkopers SD, sociaal werkers, toezichthouder Wmo, financieel adviseur, juridisch adviseur en een projectleider. De inkoopdocumenten worden ter toetsing/advisering voorgelegd aan externe juridisch adviseur.	Om het proces in goede banen te leiden, is er een projectleider aangetrokken. Verder moet er voldoende tijd beschikbaar zijn vanuit de hierboven genoemde functionarissen om deel te kunnen nemen aan de projectgroep overleggen en uitvoering te geven aan de geformuleerde acties.	– Aanstellen projectleider Q1 2023 – Opstellen inkoopdocumenten: Q2 & Q3 2023 – Uitschrijven aanbesteding Q4 2023 – Uitvoeren consequenties nieuwe inkoop (administratieve processen e.d.) Q1, Q2 & Q3 2024 – Inkoop vanaf Q1 2025 – Bovenstaande planning biedt ruimte voor vertraging in de doorlooptijd van het proces, waardoor de ingangsdatum als reëel punt kan worden gehanteerd.

Proef Harkema huisarts

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord We evalueren de proef in Harkema met een praktijkondersteuner jeugd bij de huisarts met als doel om de positieve ervaringen te behouden voor de toekomst

Wat willen we bereiken

- We willen de proef in Harkema en Burgum evalueren;
- We willen de colleges van burgemeester en wethouders van 8K en TD adviseren over het vervolg

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
- Gesprekken voeren met de praktijkondersteuners jeugd die momenteel werkzaam zijn bij de huisartsenpraktijken in Harkema en Burgum; - De huisartsen bevragen naar hun ervaringen met de praktijkondersteuners jeugd. Dit gebeurt aan de hand van een enquête; - Kijken of we in kaart kunnen brengen wat de kosten van verwijzing door de huisarts waren bij aanvang van de proef ten opzichte van nu; - Evaluatieverslag schrijven; - Collegeadvies opstellen over het vervolg inzet praktijkondersteuners jeugd bij huisartsen.	Afhankelijk van de uitkomst van de evaluatie, het advies richting beide colleges en de besluitvorming van beide colleges: mogelijk extra formatie voor de uitbreiding van praktijkondersteuners jeugd bij andere huisartsenpraktijken in 8K en TD	Streven is besluitvorming in beide colleges 2e kwartaal 2023.

Werk-leer projecten als beurtschip en spitkeet

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord We blijven inzetten op werk-leerprojecten als beurtschip en spitkeet

Wat willen we bereiken

Inzetten op het organiseren van werk-leerprojecten.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
De focus ligt op dit moment op een doorstart van het project Beurtschip met ingang van 1 januari 2024. Het doel van het project is om meer mensen te laten participeren op de arbeidsmarkt door het bieden van een lasopleiding met een landelijk erkend diploma in combinatie met een werkervaringsplek en doorleiding naar een betaalde baan in de metaalsector.	Willen we naast het project Beurtschip andere werk-leerprojecten organiseren dan is hier het volgende voor nodig: - Extra personele capaciteit. Binnen de uitvoering (het werkgeversteam) is hier geen ruimte voor. Binnen beleid kent de capaciteit ook zijn grenzen. - Extra budget om de projecten te bekostigen. De kosten worden pas inzichtelijk wanneer wij aan de slag gaan met nieuwe initiatieven.	Bij de kadernota 2024 - 2027 komen wij met een voorstel hoe we het project anders (goedkoper) kunnen organiseren.

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord binnen programma 6 Sociaal Domein vinden reeds plaats in bestaand beleid.

Bestuursakkoord

- We gaan uit van een inclusieve maatschappij waar iedereen meedoet en zelfde kansen krijgt.
- Kritisch kijken naar de "opbrengst" van projecten en van professionele organisaties.
- Het armoede beleid houden we op 130%.
- Van inwoners die recht hebben op een uitkering en die in staat zijn om te werken, verwachten we dat ze een deel van hun tijd nuttig besteden aan de maatschappij.
- De MOA blijft de WSW gedeeltelijk uitvoeren. Daarnaast blijft de MOA re-integratiedienstverlening bieden. De organisatiestructuur van de MOA wijzigt niet. De MOA blijft een stichting waarvan het college het bestuur vormt.
- Voorkomen dat zorgaanbieders grote winsten maken.
- Evalueren de proef in Harkema met een praktijkondersteuner jeugd bij de huisarts met als doel om de positieve ervaringen te behouden voor de toekomst.
- Meer toezicht houden op de kwantiteit en kwaliteit van leveringen van zorg door zorgaanbieders.
- De werkwijze van het gebiedsteam richt zich primair op de verdergaande consequenties die echtscheidingen heeft voor kinderen.
- Uitgaven SD moeten beheersbaar blijven. Daarom kritisch kijken naar (de efficiency in) de uitvoering van taken. Herijking van taken en activiteiten is mogelijk.

Programma 7 Volksgezondheid en Milieu

Duurzaamheid

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord

- Qua ambitie volgende we het provinciaal of landelijk beleid als het gaat om duurzaamheid.
- We dringen bij de netwerkbeheerder aan op een verbetering van de informatie voor het terug leveren van stroom aan het netwerk.
- Energieloket van de gemeenten wordt geëvalueerd. Belangrijk hierbij is de vraag of voorlichting wel in voldoende mate de inwoners van de gemeente met een kleine portemonnee bereikt en of de gemeenten de mogelijkheden om die doelgroep binnen landelijke regelingen te ondersteunen wel optimaal benut.
- We stimuleren aanleg zonnepanelen op woningen, bedrijven en openbare parkeerterreinen
- Kleine windmolens staan we toe
- Stimuleren energiecoöperaties
- Geen zonneparken op agrarische grond of industrieterreinen
- Stimuleren en verleiden inwoners tot treffen duurzaamheidsmaatregelen. We maken ze bewust van nut en noodzaak afvalreductie en afvalscheiding maar we dwingen ze niet.

Wat willen we bereiken

- We willen energieneutraal worden (In 8K 2050; in TD 2040)
- We willen voldoen aan de opgaven waarvoor het Rijk ons heeft gesteld

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
- We geven (verder) uitvoering aan de duurzaamheidsagenda. - We geven (verder) uitvoering aan de duurzaamheidsopgave binnen ANNO III. - We gaan een onderzoek doen naar de opzet van een netwerk van energiecoaches. - We blijven op strategisch niveau binnen de RES en de FET en daarnaast bij de relevante ambtelijke en bestuurlijke contacten met de netwerkbeheerder aandringen op verbetering van de informatievoorziening. - We handelen conform de zonneladder zoals die door de Raad is vastgesteld (staand beleid) en handelen t.b.v. windmolens volgens provinciaal beleid (8K).	Uitvoering van opgaven (incl. Informatievoorziening) vraagt extra middelen (formatie/capaciteit en uitvoeringsgeld). In de nadere uitwerking zal dit te zijner tijd verder worden geconcretiseerd.	In 2024 is de evaluatie van de door de Raad vastgestelde Duurzaamheidsagenda voorzien. De evaluatie energieloket komt het tweede kwartaal van 2023 naar de raad.

- We doen het samen met de mienskip en zetten energieke meitinkers in. - We willen de informatievoorziening voor inwoners en bedrijven op het gebied van duurzaamheid verbeteren (o.a. energieloket, energieloket). - We willen duurzaamheidsmaatregelen bevorderen (o.a. d.m.v. besteding SPUK). - We voeren in ANNO-verband in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma en het Aanvalsplan Isoleren binnenkort een pilot uit in de dorpen Drogeham en Kootstertille waar in samenwerking met de Mienskip ca. 35 woningen zullen worden geïsoleerd. Ook eventueel 'gespikkeld bezit' wordt zo mogelijk bij de pilot betrokken. Bij een succesvolle aanpak zullen vergelijkbare projecten uitgerold worden in de overige ANNO gemeenten. - We gaan door met het energieloket, de inzet van energiecoaching en overwegen de inzet van andere concrete maatregelen (witgoed, voucher, lichtbus etc.) - Aandacht voor global goals (op niveau houden)		
--	--	--

Stimuleren vestigen huisartsen

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord Stimuleren van huisartsen om zich te vestigen in de dorpen bv door mee te werken aan noodzakelijke wijzigingen van bestemming

Wat willen we bereiken

We willen huisartsen stimuleren om zich te vestigen in de dorpen. Samen met de nog aan te stellen dorpencoördinator wordt gekeken of dit onderwerp onder leefbaarheid geschaard kan worden.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
We werken bijvoorbeeld mee aan een noodzakelijke wijziging van het bestemmingsplan. De afdeling ruimte doet dit nu ook al. Het is belangrijk om eerst te weten wat exact het doel is, waar we nu staan en onderzoeken waar de eventuele knelpunten en oplossingen zitten.	Verduidelijking van het doel, integrale samenwerking met collega's en ondersteunende partijen zoals Dokterszorg Friesland en het ROS.	- In Q2 2023 starten we met de opdrachtoomschrijving. Het is belangrijk om eerst te bepalen wat het doel is, wat willen we bereiken, wat de huidige situatie is, wie hiervoor verantwoordelijk is en te onderzoeken welke rol een gemeente wil en kan hebben bij het stimuleren van huisartsen om zich te vestigen in een regio. Begin Q2 staan de eerste gesprekken gepland met ROS Friesland om een beeld te krijgen van de huidige en toekomstige situatie en de rol van gemeenten. - Q1 2024 afronden onderzoek naar opdracht en mogelijkheden

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord binnen programma 7 Volksgezondheid en Milieu vinden reeds plaats in bestaand beleid.

Bestuursakkoord

- In ieder dorp voldoende AED's en we zorgen ervoor dat inwoners goed op de hoogte zijn van deze voorzieningen
- Stimuleren gebruik elektrische auto's door waar mogelijk oplaadpunten bij openbare parkeerplaatsen aan te leggen
- Kwalitatief goed onderhoud van gemeentelijk groen met oog voor biodiversiteit en veiligheid

Programma 8 Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Betaalbaar wonen voor een ieder

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

- Bestuursakkoord**
- Op korte termijn worden er meer sociale huurwoningen gebouwd. Dat doen we door nog een wooncorporatie te vinden die sociale levensloopbestendige huurwoningen wil bouwen of door met private partijen en/of particuliere initiatiefnemers prestatieafspraken te maken
 - Stimuleren isoleren van woningen
 - Bij het maken van prestatieafspraken zetten we in op het sneller verduurzamen van huurwoningen met als doel lagere energielasten voor huurders
 - Uitbreiding van woningbouw in elk dorp naar aard, schaal en behoefte.
 - Burgerinitiatieven voor woningbouw ondersteunen we waar mogelijk.
 - We faciliteren en stimuleren nieuwe woonvormen als Lytse wenten en ouderenhofjes.
 - We hebben de ambitie om studentenunits te realiseren in de nabijheid van het station in Buitenpost
 - Een multidisciplinaire aanpak en meer regie zorgt ervoor dat we alle belemmeringen wegnemen om woningbouwplannen snel tot uitvoering te brengen en initiatiefnemers maximaal ondersteunen en begeleiden
 - Onderdeel van de prestatieafspraken corporaties is het tegengaan van verstening in tuinen van onze gemeente

Wat willen we bereiken

Er zijn voldoende woningen beschikbaar voor onze (toekomstige) inwoners.

De woningen sluiten aan bij de behoefte van onze (toekomstige) inwoners.

Vanuit de duurzaamheidsopgave hebben we doelstellingen voor wonen. Deze vindt uitgewerkt onder het kopje duurzaamheid.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is de planning
1. Laten realiseren 50 flexwoningen per gemeente	1. start Q4 2022
2. Planologisch de genoemde woningen in de woningbouwactualisaties mogelijk maken, al dan niet via eigen grondexploitaties.	2. continu door initiatieven te beoordelen, anterieure overeenkomsten en grondexploitaties op te stellen
3. Opstellen woonzorgvisie 8K en TD	3. 2 ^{de} halfjaar 2023
4. Monitoren prestatieafspraken, waarbij aandacht voor tegengaan verstening tuinen	4. jaarlijks
5. Actualiseren woonvisie	5. 2025
6. Actiever beleid voeren op alternatieve woonvormen	6. Gesprek met beide raden heeft inmiddels plaatsgevonden

Onze dorpen blijven leefbaar voor alle inwoners

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord

- Voorzieningen in dorpen zijn belangrijk cement voor onze samenleving daarop willen we niet bezuinigen.
- (Het centrum van Buitenpost krijgt een facelift,) andere dorpskernen moeten aantrekkelijk zijn en blijven door waar nodig de infrastructuur te optimaliseren.
Ambitie om meer te doen aan behoud van karakteristieke en beeldbepalende panden.
- Investeren in overleg met de werkgroep uit de Federatie van Plaatselijke belangen in historische fiets- en wandelpaden
- We doen er alles aan om de verpaupering van dorpen tegen te gaan.

Wat willen we bereiken

- Basisvoorzieningen blijven nabij.
- Onze bewoners zijn tevreden met hun leefomgeving.
- Behoud van karakteristieke en beeldbepalende panden met oog voor het tegengaan van verpaupering.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
1. In stand houden en vernieuwen openbare voorzieningen. 2. In stand houden en verbeteren (fiets, wandel)infrastructuur. 3. Dorpenbudget beschikbaar stellen 4. Opstellen monumentenbeleid 5. Opstellen erfgoednota 8K 6. In (handboek) omgevingsplan regels opnemen om verpaupering tegen te gaan icm actieve handhaving nadien	1. indien nieuwe voorzieningen: budget voor realisatie 2. indien nieuwe infrastructuur: budget voor realisatie 3. Bij de kadernota komen 2024 komen we met een voorstel voor het dorpenbudget	1. continu 2. continu 3. kadernota 2024 voorstel voor het dorpenbudget 4. start en afronding in 2023 5. oplevering Q3 2023 6. oplevering Q4 2023 en daarna voortdurend actieve handhaving (onderdeel VTH jaarplan)

Initiatiefnemers worden adequaat geholpen (dienstverlening)

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord Een multidisciplinaire aanpak en meer regie zorgt ervoor dat we alle belemmeringen wegnemen om woningbouwplannen snel tot uitvoering te brengen en initiatiefnemers maximaal ondersteunen en begeleiden

Wat willen we bereiken

Initiatiefnemers zijn tevreden over onze dienstverlening

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
Werken volgens de bedoeling van de omgevingswet (initiatiefnemer wordt snel geholpen)	Sinds medio 2022 werken we met de intake tafel om de initiatiefnemer sneller een duidelijk antwoord te geven. Na het snelle antwoord maken met de initiatiefnemer de verdieping op het initiatief aan de omgevingstafel. Aangezien dit een behoorlijke wijziging van onze werkwijze is vragen we om dit proces te ondersteunen zodat het de nieuwe gewoonte wordt. Middelen om e.e.a. voor elkaar te krijgen zijn via middelen omgevingswet aanwezig.	Continu

Voorzieningen

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord

- Stimuleren van aanleg glasvezel in de hele gemeente
- Bancaire dienstverlening moet beter. In goed overleg met 'geldmaat' dienstverlening verbeteren. (bv afstorten door ondernemers in grotere kernen en 24 uur per dag geld pinnen)
- Elk dorp heeft e(en basisschool, programma 4), een dorps huis, clubhuis of MFC
- Vastgoed dat geen functie heeft verkopen we tegen marktconforme prijzen
- Compensatie OZB voor dorps huizen

Wat willen we bereiken

Voldoende en kwalitatief goede (maatschappelijke) voorzieningen (naar aard en schaal) in alle dorpen.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
- In gesprek blijven met Geldmaat - Inzichtelijk maken welk vastgoed geen functie meer heeft - Maatschappelijk vastgoed en daarmee ook het beleid op dorps huizen (en buurt- en clubhuizen, en MFA's) is de verantwoordelijkheid van Team OAS. - Er wordt een Visie op Dorps huizen (en buurthuizen, MFA, clubhuizen) opgesteld. In dit kader worden dan ook de mogelijkheden onderzocht om maatschappelijk vastgoed op enigerlei wijze te compenseren voor de lasten van o.a. de verzekeringen en OZB.	- Het actief verkopen van overtollig vastgoed kan tijdelijk extra capaciteit vragen. - Een Coördinator Maatschappelijk Vastgoed	- Na de zomer start de Coördinator Maatschappelijk Vastgoed. - Voor de zomer wordt een onderzoek uitgevoerd naar waar de problemen bij het Maatschappelijk Vastgoed precies zitten.

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord binnen programma 8 Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening vinden reeds plaats in bestaand beleid.

Bestuursakkoord

- We staan de bouw van zorg en pre-mantelzorgwoningen toe op eigen erf
- Huisvestingsverordening en/of doelgroepenverordening heeft als doel dat starters in onze gemeente meer kansen krijgen op een woning
- In overleg met ontwikkelaars bij nieuwe projecten kijken naar een zelfbewoningsplicht en de mogelijkheden om deel van nieuwbouw te reserveren voor inwoners met een sociaaleconomische binding met een dorp zonder al te veel regels en uitvoeringslasten
- De gemeente neemt het heft in handen door de strategische aankoop van grond voor woningbouw (actief grondbeleid)

Programma 9 Financiën

Gemeentefinanciën

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

- Bestuursakkoord**
- Als er extra gemeentelijke inkomsten nodig zijn, dan zoeken we dit
 - a) door verminderen inhuur derden;
 - b) door afschrijvingstermijnen infra en gebouwen;
 - c) efficiëntere huisvesting diensten en organisatie;
 - d) bij de GR WM8KTD;
 - e) herijking taken en activiteiten beleidsterrein SD.

Wat willen we bereiken

Verantwoorde financiële ontwikkeling van de gemeentefinanciën met een gezond perspectief.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
De gemeentefinanciën staan onder druk en er is zorg om de vooruitzichten voor de langere termijn. Daarom wordt een aantal financiële scenario-analyses uitgewerkt en voorgesteld die leiden tot een passend afwegingskader en die de raad voor de beleidsuitvoering richting geeft bij de begrotingsontwikkeling.	Onder meer: - Een hoge alertheid en bewustzijn op ontwikkeling van baten en lasten; - Een actieve houding ten aanzien van het toepassen en realiseren van kostenefficiëncy/besparingspotentieel en (evt.) heroverwegingen in de beleidsuitvoering en dienstverlening; - Integraal afwegen en prioriteren ten aanzien van relevante (bestaande, te wijzigen en nieuwe) uitzettingen; - Adequate uitvoering geven aan strategische personeelsplanning, werving en selectie. - Efficiënt benutten van huisvesting en toepassen van faciliteiten (o.a.) thuiswerken). Nb. Dit speerpunt heeft samenhang met een bredere te voeren strategie m.b.t. de (negatieve) gevolgen van de beleidsuitvoering van de rijksoverheid en de effecten daarvan op gemeentelijke inkomsten en uitgaven (o.a. herijking gemeentefonds).	In Q1 2023 ontvangt de raad een voorstel ter bespreking met daarin een uitwerking van scenario's en een daaruit volgende voorkeursstrategie t.a.v. de begrotingsontwikkeling.

Gemeentefonds

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

- Bestuursakkoord**
- We doen er alles aan om het Rijk te bewegen tot eerlijke verdeling GF. Dit doen we in samenwerking met andere gemeenten.
 - Een stevige lobby voor meer geld voor uitvoering van taken op SD

Wat willen we bereiken

We doen er alles aan om het Rijk te bewegen tot een eerlijke verdeling van het gemeentefonds die uitlegbaar en verklaarbaar is.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
Actief (ambtelijk) ondersteunen en (bestuurlijk) participeren in VFG en VGG verband (lobby herijking gemeentefonds). Bestuurlijk participeren in commissie Financiën (VNG). Lobby breed via partij politieke lijnen (Den Haag). We doen dit in de bestaande samenwerking met andere Friese en Groningse gemeenten. We zorgen dat intern de kennis over de techniek van het gemeentefonds beter wordt.	De kosten voor Achtkarspelen voor ambtelijke ondersteuning worden geschat op € 40.000 per jaar voor de komende drie jaren. Hiermee wordt op twee onderdelen extra inzet gepleegd. Er komt een aantal uren extra binnen het team van Financiën voor het op orde brengen van onze kennis van het gemeentefonds zodat we vanuit de inhoud beter kunnen adviseren en consequenties en beleidskeuzes kunnen voorleggen. Daarnaast zorgen we dat we actief bestuurders kunnen ondersteunen en een bijdrage kunnen leveren aan de noordelijke lobby. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 20.000, waardoor binnen de WM8TD een budget van € 40.000 beschikbaar komt voor de uitvoering. Deze bijdrage is inmiddels via de begroting door beide gemeenten toegekend. Wel onder de voorwaarde dat ook andere gemeenten in deze lobby inzet leveren. Mogelijk dat na drie jaar nog steeds extra middelen nodig zijn, dat zal dan opnieuw worden voorgelegd aan de raden.	Deelname en vertegenwoordiging in lijn met geplande en te plannen bijeenkomsten van o.a. VFG, VGG en VNG. De verwachting is dat de discussies de komende drie jaar intensief gaan zijn omdat de onderzoeksagenda naar de herijking loopt, er een discussie gaat plaatsvinden over de verbreding van het belastinggebied en de normering (trap op trap af) en het oplossen van het Ravijn. Ook speelt nog de nadere uitwerking van de extra middelen voor jeugd.

Geen knaken geen taken

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

Bestuursakkoord

Extra taken van het Rijk voeren we alleen uit bij voldoende financiering door het Rijk, provincie of waterschap

Wat willen we bereiken

Extra overheidstaken kunnen alleen wanneer daar ook de bijhorende financiële middelen voor komen. Wanneer door derden, waaronder met name het Rijk, nieuwe taken bij de gemeenten worden neergelegd willen we daar bijhorende middelen voor ontvangen. Anders gaan wij de taken niet uitvoeren.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
Zodra deze discussie zich ergens voordoet dit uitgangspunt onder de aandacht brengen en niet akkoord te gaan met de extra taken wanneer er geen extra middelen komen.	Alle beleidsterreinen moeten op de hoogte zijn van dit standpunt zodat dit de koers wordt van de diverse beleidsterreinen als er nieuwe taken op ons afkomen. Hiervoor is het van belang dat het MT en de TL alert zijn op signalen die spelen en hier tijdig op gaan sturen.	Dit speelt vanaf heden en is een continu aandachtspunt

Geen verhoging gemeentelijke tarieven anders dan inflatie

De volgende speerpunten uit het bestuursakkoord vertalen wij in nieuw beleid.

- Bestuursakkoord**
- Geen verhoging gemeentelijke tarieven anders dan inflatie. Tenzij nodig voor majeure investering ten goede aan gemeenten of noodzakelijk bezuinigingen

Wat willen we bereiken

Geen verhoging van de begrotingsopbrengsten Ozb anders dan inflatiecorrectie en tenzij nodig voor majeure investering ten goede aan gemeenten of noodzakelijk bezuinigingen. Dit ter overweging en besluitvorming raad. Uitgangspunt is kostendekkendheid van tarieven. Eventuele overschotten worden verrekend met tarieven in t+1.

Wat gaan we daarvoor doen	Wat is daarvoor nodig	Wat is de planning
Uitgangspunt is dat we de begrotingsopbrengsten Ozb alleen met inflatiecorrectie aanpassen o.b.v. de landelijke richtlijn/normering (nota uitgangspunten). Eventuele overschotten in tariefopbrengsten worden verrekend met tarieven in t+1.	Landelijke richtlijnen inflatiecorrectie volgen (nota uitgangspunten).	Jaarlijkse bijstelling begroting o.b.v. nota uitgangspunten (jaarlijks in oktober/november).